

Pestprotocol IKC De Tamboerijn

Doel pestprotocol IKC De Tamboerijn

Dit protocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen. Het doel is om pestproblemen te voorkomen/preventief te handelen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.

Anti-pest afspraken/veiligheidsafspraken op leerlingniveau:

- Wanneer iemand zegt: “stop, hou op!” moet de ander ook stoppen. Gebeurt dit niet, dan ga je naar de leerkracht.
- Al je wordt gepest praat er dan ook thuis en met de juf over
- Vertel het aan de juf/meester als je weet dat er iemand anders wordt gepest
- Als je ergens mee zit of niet lekker in je vel zit, mag je in gesprek met je eigen leerkracht of een andere leerkracht van jouw school.

Anti-pest afspraken op teamniveau

Begripsomschrijvingen

De verschillen tussen plagen en pesten zijn als volgt.

Bij pesten:

- is er sprake van een zekere systematiek of regelmaat en van een ongelijke machtsverhouding;
- is de pester de spreekwoordelijke winnaar en de gepeste de verliezer;
- kan de gepeste niet (meer) voor zichzelf opkomen en loopt het blijvende lichamelijke en/of geestelijke schade op.

Bij plagen daarentegen:

- is er sprake van incidenten en van een gelijke machtsverhouding;
- is er geen winnaar of verliezer;
- is de geplaagde in staat zichzelf te verdedigen en loopt het geen (blijvende) lichamelijke en/of geestelijke schade op.

Om deze begrippen te verduidelijken worden hieronder een aantal voorbeelden gegeven van pestgedrag.

Verbaal

- Vernederen: “Haal jij de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen”;
- Schelden/schreeuwen: “Viespeuk, etterbak, mietje” enz.;
- Dreigen: “Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je”;
- Belachelijk maken,: uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas;
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak enz);
- Gemene briefjes/emails/sms etc. schrijven.

Fysiek

- Trekken en duwen of zelfs spugen;
- Schoppen en laten struikelen;

- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie / chantage

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie

- Steun zoeken bij andere kinderen zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke spelletjes;
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag;
- Buitensluiten op basis van bijv. kleding.

Stelen of vernielen van bezittingen

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed;
- Beschadigen en kapotmaken van spullen.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook meestal de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

De betrokkenen

Het gepeste kind:

Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pester daar de kans voor krijgt.

Als er sprake is van een onveilige situatie kan een pester zich manifesteren en zich daarin ook nog verder ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hen. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

De pesters:

Je eerste indruk van een pester is, dat het een populair kind is in de klas. De populaire tijd in de groep wordt afgedwongen, doordat deze kinderen laten zien hoe sterk ze zijn. De pesters hebben snel in de gaten welke kinderen een gemakkelijk slachtoffer zijn.

Kinderen die makkelijk te beïnvloeden zijn, kunnen gaan mee lopen. Deze kinderen krijgen de keuze van de pester opgelegd: je doet met me mee, of je doet niet mee, maar dan kan ik jou ook gaan pesten. De kinderen kiezen vaak uit angst om zelf ook gepest te worden, om mee te gaan pesten. Hierdoor wordt de pester nog sterker en machtiger binnen de groep. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf gepest is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zelf bijv. in een andere omgeving een andere rol aannemen en zich vervolgens als pester opstellen en manifesteren.

De meelopers en de stille groep:

De meeste kinderen zijn niet direct actief betrokken bij pesten. Sommige kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Andere kinderen lopen niet mee, maar zeggen ook geen “STOP”. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving.

Het specifiek kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf gepest te worden. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met het pesten wordt aangericht.

In de praktijk

Bij het gepeste kind:

Pesten is een groot probleem voor kinderen.

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag.

Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen.

De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester:

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en hij wil ten koste van alles deze macht behouden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht, als het gepeste kind, bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Zij zijn vaak onhandig in het hanteren van de juiste sociale vaardigheden.

In de directe kind omgeving:

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het gepeste kind door actief te helpen.

Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

- *Schoolregels (zie schoolgids), groepsregels worden binnen de groep geformuleerd.*
- Het uitdragen van onze normen, waarden en identiteit
- Parnassys: zien
- aandacht voor positief gedrag in de groep (Taakspel)

Indien er toch sprake is van pesten?

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Dit doen wij volgens een vast stappenplan:

Stap 1

Kinderen proberen er eerst zelf (samen) uit te komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de kinderen (pester, de gepeste, meeloper of stille omstander) er niet uitkomt, heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. Indien er sprake is van pesten, wordt dit niet gezien als klikken.

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Daarnaast informeert de leerkracht ouders van betrokken kinderen over de situatie en de daarbij horende afspraken.

Stap 3

Als pesten herhaaldelijk optreedt moet de leerkracht, in samenwerking met de ouders, duidelijk stelling in nemen.

Stap 4

De kinderen die onze wensen negeren of regels overtreden, krijgen een “indringend” gesprek met de directeur. Hierna worden er vervolgspraken (in samenspraak met de leerkracht) gemaakt. De ouders worden op de hoogte gesteld hiervan.

Stap 5

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Stap 6

Een kind kan intern geschorst worden (kind krijgt onderwijs in een aparte ruimte in school), in uiterste gevallen kan de leerling geschorst of verwijderd worden.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak (stap 1 t/m 6).

Dit pestprotocol wordt door het hele team, de ouderraad en de MR onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Begeleiding van de gepeste leerling

Tips voor de leerkracht:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doe hij/zij voor, tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel erg boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken: de leerling inlaten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van een leerling benadrukken;
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Praten met de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (de baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten wordt in en om de school niet geaccepteerd: wij houden ons aan deze regel. Corrigeren als het kind wel pest – belonen als het kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Adviezen aan ouders van onze school**Ouders van gepeste kinderen:**

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met ouder van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of het aansluiten bij een club/vereniging.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of het aansluiten bij een club/vereniging.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage

Achtergrondinformatie voor leerkrachten (eventueel ouders)

Websites pesten

www.weerbaar.info

www.pestweb.nl

www.pesten.nl

www.posicom.nl

Bijlage: Tips voor ouders van gepeste kinderen

1. Steun uw kind

Vertel uw kind dat:

- pesten op school veel voorkomt;
- het niet zou mogen gebeuren;
- het kind er zelf niet verantwoordelijk voor is;
- er veel oplossingen zijn.

2. Laat uw kind boeken over pesten lezen

Een overzichtslijst van boeken die betrekking hebben op pesten zijn te verkrijgen bij de openbare bibliotheek. Bij kleine kinderen kunt u ze voorlezen. Een goed leesboek voor oudere kinderen (eind basis- en begin voortgezet onderwijs) is: 'Tirannen'. Als het kind het boek heeft gelezen, dan is er voldoende gespreksstof. U kunt de in het boek aangedragen oplossingen bespreken, of bekijken welke andere oplossingen voor het eigen probleem te bedenken zijn.

3. Beloon uw kind

Kinderen die lang de rol van zondebok hebben vervuld, zijn uiterst onzekere kinderen. Zij hebben een laag beeld van zichzelf. Dat zij zo zijn geworden is eenvoudig te verklaren. Pesters hebben een lage dunk van hun slachtoffers, en behandelen hen als oud vuil. Zondebokken gaan zich naar dat beeld gedragen. Help uw kind zelfrespect terug te krijgen. - Geef zakgeld en laat uw kind zelf bepalen waar het een gedeelte van het bedrag aan wil besteden. Bedenk dat sommige pesters geld afpersen in ruil voor veiligheid. Enige vorm van controle zult u daarom moeten uitoefenen. Geef inspraak bij het kopen van kleding. Uw kind kan dan zelf de consequenties van de eigen keuzen aanvaarden.

4. Familieraad

Het doel van een familieraad is het leren voor jezelf op te komen binnen het gezin. Ieder gezinslid is gerechtigd een familieraad bijeen te roepen ongeacht welk onderwerp. Het onderwerp wordt voorgelegd en ieder gezinslid mag zijn mening uiten. Als dit heeft plaatsgevonden, dan wordt gezocht naar een vergelijk. Het is dan wel van belang dat ouders hun kinderen "successen" laten behalen en niet bepalen wat wel en niet geoorloofd is. Op deze manier leer je kinderen voor zichzelf op te komen en aan elkaar te vertellen wat hen dwarszit of griet, of waardoor zij zich gekwetst voelen.

Onderwerpen voor de familieraad

- Iedereen laat zijn spullen slingeren;
- Een persoon is de hele dag bezig de rommel van anderen op te ruimen ;
- Het gebruik van de televisie in huis;
- Er is te veel ruzie in huis;
- Andere omgangsnormen;
- Uitgaan;
- Vakantiebestemming;
- Familiebezoek.

Tip: Laat uw kind nadenken over de vraag welke momenten van de dag voor uzelf leuk zijn geweest. Denk op uw beurt na over de vraag welk moment voor uw kind fijn waren.

5. Stimuleer uw kind om aan een sport te doen

Leuk, maar.. helaas is ons kind zojuist van een teamsport afgegaan vanwege dat gepest. Of: mijn kind is motorisch niet handig. Goed aan een balspel deelnemen kan mijn kind niet. Maar toch..: Kijk naar mogelijkheden die uw kind heeft om in een spel met anderen uit te blinken.

Dit is goed voor het zelfbeeld of zelfrespect van uw kind. Vooral voor kinderen in de leeftijd van 10 tot 15 jaar is sport zeer belangrijk. Daarna worden andere interesses belangrijk. Judo is een sport die zowel voor zondebokken als pesters goed is. Het heeft echter pas een positief effect als het wordt gegeven door een leraar die zicht heeft op de behoefte van een zondebok. Is uw kind motorisch minder vaardig, dan kunt u de leraar lichamelijke opvoeding inschakelen. Sommigen van hen geven motorische remedial teaching. Anderen besteden extra aandacht aan motorisch zwakke leerlingen. Als tenslotte duidelijk is dat uw kind sport motorische vaardigheden mist, kan worden overwogen hen niet te kwellen en voor de ogen van anderen af te laten gaan. Uw kind doet niet meer mee aan gymnastiek. Uw kind zou tijdens de gymlessen kunnen scheidsrechteren, of tests afnemen bij de klasgenoten op het gebied van motoriek. (Coopertest bijvoorbeeld of: ik tel hoeveel keer je goed kunt touwtje springen).

6. Houd de communicatie open

Kinderen, die zondebok zijn, zijn vaak gesloten. Daar zijn verschillende redenen voor:

- de pesters dreigen hard te zullen optreden als uw kind er met iemand over praat;
- uw kind durft uit een laatste restje eigenwaarde niet te erkennen dat het wordt gepest. (In de ogen van anderen ben ik niets waard.);
- uw kind is bang dat het ook door u op de huid wordt gezeten. (Maar jij doet ook zo stom. Waarom doe je dan niks terug. Stel je niet zo aan, iedereen wordt wel eens gepest, enz.);
- uw kind is bang dat u teleurgesteld bent in hem/haar. (Mijn kind kan zich sociaal niet redden, en is daarom een mislukkeling.);
- uw kind is bang dat u onzorgvuldige stappen gaat ondernemen;
- uw kind wil u beschermen. (Schat in dat vader/moeder een verhaal over gepest worden, er niet bij kan hebben, om wat voor reden dan ook.).

Overleg met uw kind welke stappen u gaat ondernemen. Uw kind moet het daar mee eens zijn. Anders bereikt u dat uw kind zich onbegrepen voelt door, of zelfs slachtoffer voelt van uw dadendrang. Uw kind moet greep krijgen/houden op de eigen omstandigheden. En als u overleg wilt plegen met leerkrachten of andere belangrijke personen van uw kind, dan bespreekt u eerst met uw kind wat u van plan bent.

7. Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt

Op deze wijze kan het kind gevoelens en situaties onder woorden brengen en van zich afschrijven. Bij schrijven kunnen heftige gevoelens loskomen. Gevoelens die het kind niet goed kan hanteren. Het is daarom zaak dat u als ouder uw kind bijstaat. U helpt uw kind gevoelens te uiten en u troost uw kind.

8. Accepteer de situatie niet.

Doe eerst een poging met de ouders van de "pester" te praten. Doe dat niet in verwijtende zin en zeker niet op het moment dat je woedend bent of geraakt. Want dan komen er rap onredelijkheden naar boven. Denk dus goed na. Emoties hebben snel de overhand. Overleg met anderen wat je kunt doen om in positieve zin het pesten op te lossen. Dus geen overleg met het doel de pester weg te pesten, want dat is geen structurele oplossing. Zoek hierin medestanders, zorg dat je op deze manier een sterke positie inneemt. Het kan zinvol zijn dat je voor de aanpak van het pestprobleem moet gaan "netwerken" in de buurt, op school of bij ouders van een club. Een sociaal probleem kun je in je uppie niet oplossen.